

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi

2019, 3(3): 759-774.

DOI: [10.26677/TR1010.2019.190](https://doi.org/10.26677/TR1010.2019.190)

ISSN: 2587-0890 Dergi web sayfası: <https://www.tutad.org>

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Turizm Lisans Öğrencilerinin Kelime İlişkilendirme Testi Yöntemi ile Turizm Eğitimi Algılamalarının Ölçülmesi: Giresun Üniversitesi Örneği

Dr. Öğretim Üyesi Hakan AKYURT, Giresun Üniversitesi, Bulancak KK Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Bölümü, Bulancak, Giresun, e-posta:

hakan.akyurt@giresun.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6522-684X>

Öz

Turizm sektörünün her yıl giderek artan turistik talebi ile turizm eğitimi alan öğrenci sayısında ters orantı söz konusudur. Ayrıca, öğrencilerin turizm sektörüne güvensizliği ve turizm eğitimine bakış açısı önemli bir sorun olmaya başlamıştır. Bu nedenle, turizm eğitimi için üniversitelerde eğitim alan öğrencilerinin turizm eğitimi algılamalarının nedenlerinin tespit edilmesi gerekmektedir. Bu araştırmada, turizm alanında lisans eğitimi alan öğrencilerin turizm eğitimi ve turizm sektörü konusunda algılamalarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Turizm eğitimi konusunda öğrencilerin zihinlerindeki düşünceler belirlenerek, bilgi düzeyleri tespit edilmiş olacaktır. Araştırma da kelime ilişkilendirme testi aracılığı ile öğrenci algılamalarında turizm eğitiminin önemi belirlenecektir. Çalışma da demografik bilgilerin elde edilmesinde SPSS 22 programı kullanılmıştır. Öğrenci algılamalarından elde edilen cevap kelimelerden frekans tablosu yapılmıştır. Cevap kelimelere göre, kavram ağı haritası oluşturularak, turizm eğitimi ile öğrencilerin algılamaları arasındaki ilişkiler ortaya konulmuştur. Bu çalışma ile, turizm eğitimi alan öğrencilerin geleceğine ve aldıkları turizm eğitimlerine ilişkin algılamaları ortaya konmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Turizm Eğitimi, Turizm Öğrencisi, Kelime İlişkilendirme Testi

Makale Gönderme Tarihi: 05.05.2019

Makale Kabul Tarihi: 08.07.2019

Önerilen Atf:

Akyurt, H. (2019). Turizm Lisans Öğrencilerinin Kelime İlişkilendirme Testi Yöntemi ile Turizm Eğitimi Algılamalarının Ölçülmesi: Giresun Üniversitesi Örneği, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3): 759-774.

© 2019 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

Journal of Turkish Tourism Research

2019, 3(3): 759-774.

DOI: [10.26677/TR1010.2019.190](https://doi.org/10.26677/TR1010.2019.190)

ISSN: 2587-0890 Journal Homepage: <https://www.tutad.org>

RESEARCH PAPER

Measurement of Tourism Education Perceptions of Tourism Undergraduate Students by Using the Word Association Test Method: The Case of Giresun University

Assistant Prof. Dr. Hakan AKYURT, Giresun University, Bulancak KK School of Applied Sciences, Department of Tourism and Hotel Management, Bulancak, Giresun, e-mail:

hakan.akyurt@giresun.edu.tr

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6522-684X>

Abstract

There is an inverse proportion of the tourism sector with the increasing tourist demand and the number of students receiving tourism education every year. Also, students' insecurity in the tourism sector and the perspective of tourism education have started to be an important problem. For this reason, it is necessary to determine the reasons of the tourism education perceptions of the students studying in universities for tourism education. In this research, it is aimed to determine perceptions about tourism education and tourism sector of undergraduate students in tourism. Students' minds about tourism education will be determined and knowledge levels will be determined. The importance of tourism education in student perceptions will be determined through the word association test. In the study, SPSS 22 program was used to obtain demographic information. The frequency table was made of the response words obtained from student perceptions. According to the responses words, the concept of creating a network map has been demonstrated relationships between students' perceptions of tourism education. In this study, it is put forward the perceptions of the students taking tourism education about their future and the tourism education.

Keywords: Tourism, Tourism Education, Tourism Student, Word Association Test

Received: 05.05.2019

Accepted: 08.07.2019

Suggested Citation:

Akyurt, H. (2019). Measurement of Tourism Education Perceptions of Tourism Undergraduate Students by Using the Word Association Test Method: The Case of Giresun University, *Journal of Turkish Tourism Research*, 3(3): 759-774.

© 2019 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi.

GİRİŞ

Turizm sektöründen elde edilen gelirlerin artması ile birlikte hem ülkeler hem de işletmeler açısından önemli bir sektör haline geldiği görülmektedir. İnsanların tatil ihtiyacı ekonomik kriz dönemlerinde bile sürdüğünden, ülkeler turizme yönelik olarak yatırım ve teşviklerini arttırmıştır. İstihdama etkisi bakımından birçok sektöre göre çok daha önemli oranda etkili olması nedeniyle, turizm alanında eğitimler de gelişmeler yaşanmaktadır. Nitelikli ve niteliksiz personel istihdamına imkan tanıyan turizm sektörünün özelliği, birçok insan için cazip bir iş kapısı haline gelmiştir. İşin niteliğine göre birçok insan otel sektöründe iş bulabilmektedir. Bununla birlikte, turizm ile ilgili eğitimlere yatırımlar yapılmaktadır. Bu yatırımların temel amacı, otellerde veya diğer turizm işletmelerinde turistlerin beklenti ve ihtiyaçlarına cevap verebilecek personelin yetiştirilmesidir. Nitelikli personelin de uzun vade de turistik talebe doğrudan olumlu olarak etki edeceği bilinmektedir. Bu nedenle turizmde eğitim almış personelin turizm sektörü açısından önemi her yıl giderek artan bir önem arz etmektedir.

Eğitim alanları sektörlerin beklenti ve isteklerine uygun olarak şekillendirilmelidir. Her sektör eğitim almış olan öğrencileri istihdam etmek isterken, konularında bilgili ve sektörün beklediği niteliklere sahip olmasını arzu etmektedir. Turizm sektörü de çok yönlü istihdam yapısı ile farklı nitelikteki insanlara iş imkanı sunmaktadır. Ancak, özellikle Milli Eğitim sisteminde lise düzeyinde eğitim alan öğrencilere verilen bilgi eksikliği, ailelerinin öğrencilerle ilgilenmemesi ve iyi bir şekilde yönlendirmemeleri öğrencilerinin üniversite tercihlerinde sorunlara yol açmaktadır. Bilinçli olarak üniversite tercihi yapmayan öğrencilerin, üniversitede kazandıkları bölümlerde meslek olarak görmedikleri eğitimi aldıkları görülmektedir. Bu durumun sonucu olarak, eğitimini aldıkları alanlarda mezuniyet sonrası çalışmama durumu ya da farklı eğitim alanlarında eğitim almak için tekrar sınavlara hazırlanmaları gibi sonuçlarla karşılaşmaktadır.

Bu kapsamda çalışma da, Giresun Üniversitesinde turizm alanında lisans eğitimi alan öğrencilerin okumakta oldukları eğitim alanı ile ilgili düşünceleri elde edilmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin turizm sektörü ile ne kadar ilişkili oldukları ve ne düşündüklerini anlamak açısından bilgiler elde edilecektir. Kelime ilişkilendirme testi yöntemi ile zihinlerinde olan mevcut ifadeler belirlenerek, turizm eğitimi ile ilgili olarak yorumlamalar yapılabilecektir. Araştırma sonuçları, sayısı giderek azalan lisans öğrencilerinin üniversite de neden turizmi tercih ettikleri konusunda da yol gösterecek niteliktedir. Araştırma da kelime ilişkilendirme testi ile cevap kelimelerden oluşan frekans tablosu ve öğrencilerin cevap verdikleri kelimelerden elde edilen kavram ağı haritası oluşturulmuştur. Öğrencilerin demografik bilgilerinin analizinde ise SPSS 22 programı kullanılmıştır. Çalışmanın, turizm sektörü ile turizm eğitimi alan lisans öğrencilerin ilişkisini inceleyen ve turizm eğitimi konusunda çalışma yapan akademisyenlere ve de sektör temsilcilerine yol göstermesi beklenmektedir.

LİTERATÜR TARAMASI

Turizm Eğitimi Kavramı

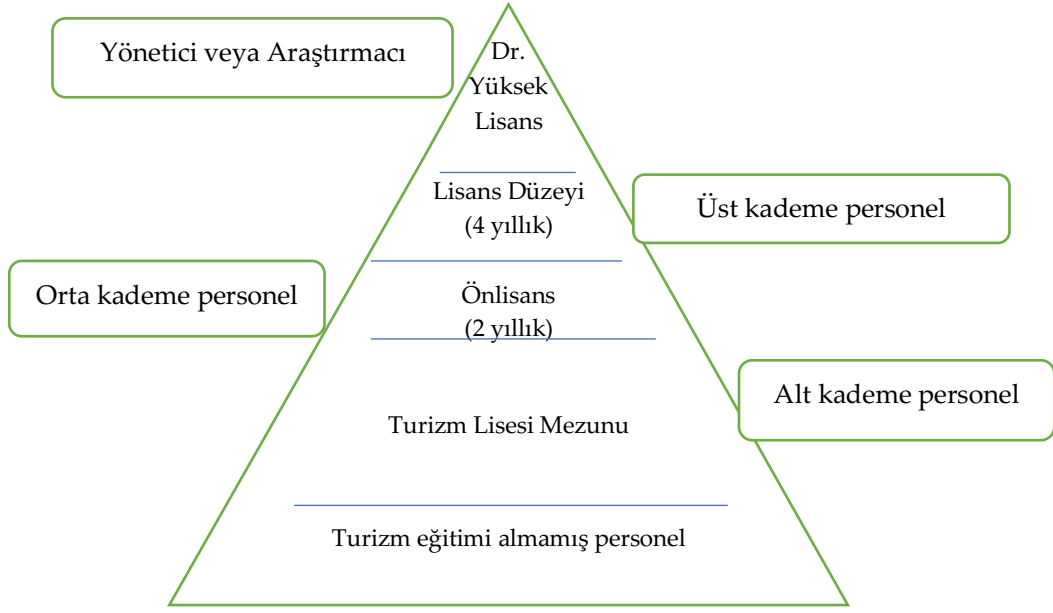
Turizm sektörü emek yoğun yapısı ile diğer birçok sektörden farklı bir yapıya sahiptir. Turizm sektörünün önemli bir kısmını oteller ve otel çeşitleri, acenteler, turistik restoranlar ve turistik ürünler satan işletmeler oluşturmaktadır. İşletmelerin özelliklerinin farklılığı nedeni ile turizm eğitimine olan ihtiyaçta değişmektedir. Turizm işletmelerinin konumu, sundukları hizmet ve ürünler istihdam edecekleri personellerdeki nitelikleri de farklılaştırmaktadır. Turizm eğitimi almış olan personelin işletmeler açısından daha yararlı olacağı kuşkusuz olsa da sektörün emek-yoğun yapısı nedeni ile turizm eğitimi almamış nitelikli insanları da istihdam edebileceği bir gerçektir. Turizm eğitimi özellikle üniversitelerde diğer birimlerdeki eğitimlere göre de farklı

olma zorunluluğundadır. Turizm sektörünün karmaşık yapısı öğrencileri sektöre hazırlarken çok farklı niteliklerle donatmak gerektiğini göstermektedir. Konunun daha iyi anlaşılması için öncelikle turizm eğitimi kavramının incelenmesi daha doğru olacaktır.

Genel olarak eğitim kavramı, insanların yaşadığı toplumda yeteneklerini, bilgilerini ve tüm davranış yapılarını geliştiren süreçler toplamı olarak ifade edilmektedir (Tezcan, 1996: 3). Turizm alanında eğitim ise, öğrencilere turizm konusunda bilincin, konukseverliğin, genel turizm kurallarının, turizm sektöründe çalışacak personelin; temel ve mesleki bilgilerini yükseltmek ve turizm sektörüne yöneticiler, uzmanlar, ara elemanlar ve diğer departmanlara personel yetiştirmek için yapılan faaliyetler bütünü olarak ifade edilebilir (Olalı, 1973: 10). Turizmde eğitim, turizmle ilgili eğitim veren kuruluşlar tarafından öğrencilerin turizm konusunda bilgi ve birikimlerinin arttırılması, sektörün istediği niteliklerin öğrencilere aktarılması, turizm sektörünün gelişimine katkıda bulunulması ve de nitelikli personel yetiştirmeyi amaçlayan eğitim sistemidir (Mısırlı, 2002: 41). Tanımlarda da görüleceği gibi turizm eğitimi konusunda mesleki eğitimler dünya genelinde önemli hale gelmiştir (Demirkol ve Pelit, 2002: 3).

Turizmde hizmet ve ürünün turist ihtiyaçlarını anında karşılama zorunluluğu, turizmin kendine has özellikleri ve turizm sektörünün emek-yoğun olması nedeniyle, sektörde eğitimli ve nitelikli personel ihtiyacının ne kadar önemli olduğu görülmektedir (Kızılırmak, 2000: 56). Turizm eğitimlerinin tüm aşamalarında öğrencilerin bilgilerini pratik olarak sunmasının ve turizme özgü yeteneklerinin geliştirilmesinin gerekliliği vardır. Sektörün dinamik yapısı nedeniyle öğrencilerin eğitim süreçlerinin de dinamik bir yapı içinde olması zorunludur (Hacıoğlu vd., 2008:15). Rekabet şartlarının ulusal ve uluslararası alanda çok yoğun olduğu turizm sektörü, insan gücünün temel olduğu bir sektördür. Bu nedenle, rakiplerden daha üstün hizmet sunumu ve kaliteli bir turizm anlayışı için, turizm eğitimi ve öğretimi almış insanların sektörde çalışması zorunludur. Bu durum da ancak turizm ile ilgili eğitim veren kurum ya da kuruluşlardan mezun olacak öğrencilerin sektörde istihdam edilmesi ile mümkün olacaktır (Ünlüönen, 2000: 218).

Türkiye’de turizm eğitimi, lise, önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora seviyelerinde kamu ve de özel eğitim kurumlarında verilmektedir. Mesleki turizm eğitimleri sektörün ihtiyacı olan personelin sağlanması açısından önemlidir. Maliyet ve zaman açısından turizm işletmelerine önemli bir rekabet avantajı sağlayacağı kuşkusuzdur. Bu nedenle mesleki turizm eğitiminin, sektörde çalışmayı hedefleyen öğrencilere sektörün özelliklerine uygun olacak şekilde dizayn edilerek verilmesi gerekmektedir. Eğitimler içinde sosyal sorumluluk bilinci olan, turistlerin ve yöre halkının hassasiyetlerine saygılı ve toplumsal sorumluluğu olacak öğrencilerin yetiştirilmesi önemlidir. Öğrencilerin, diğer ülke insanı ile iletişim halinde olması ülke imajı içinde dikkatle ele alınması gereken bir konudur. Turizm eğitiminin genel olarak üniversite düzeyinde kademelerini aşağıdaki Şekil 1’de göstermek mümkündür (Gürdal, 2002: 393).

Şekil 1. Turizm Eğitimi Kademeleri

Kaynak: Gürdal, (2002:391-400).

Yukarıdaki piramit şeklinde ifade edilen eğitim durumları ve sonuçları ile ilgili olarak kesin bir ifade ile hüküm vermek doğru olamayacaktır. Turizmin Türkiye'deki yapısı itibari ile eğitim almamış personellerin de yönetici kademesine geldikleri bilinmektedir. Zaman içerisinde etkili ve verimli çalışan insanların turizm eğitimi almamış olsa bile kendilerini yetiştirerek piramidin en üstüne çıkabildikleri mevcut turizm sektöründe rastlanan olağan bir durum olarak görülmektedir. Turizm alanında mesleki eğitimlerin sadece öğrencilerin yetiştirilmesi ve sektör ihtiyaçlarını karşılayacak insan gününü sağlaması yeterli değildir. Turizm eğitimi toplumsal açıdan da önemli bir sosyal sorumluluk içeren eğitimler içermelidir. Genel olarak turizm alanında mesleki eğitimlerin amaçlarını aşağıdaki gibi ifade etmek mümkündür (Hacıoğlu vd., 2008: 15):

- Teorik ve pratik bilgiler elde etmek,
- Sektörün geneline katkıda bulunmak,
- Nitelikli personel ihtiyacını karşılamak,
- Turizmin önemini ve değerini diğer insanlara aktarmak,
- Halka turizmin olumlu imajını anlatmak,
- Turizm bilincinin oluşmasında yardımcı olmak,
- Turizmde mesleki bilinç elde edilmesini sağlamak,
- Diğer turizm çalışanlarının bilgisini arttırmak,
- Turizme olan ilginin artmasına yardım etmek,
- Eğitimli turizm çalışanları yetiştirmek.

Turizmde mesleki eğitiminde temel amaç, sektör de çalışacak personelin turizm ile ilgili temel eğitimler alması, turizm konusunda bilinçli bir birey olması, turizm yönetim biçimlerini öğrenmesi, turizmdeki değişimleri ve gelişmeleri takip edecek felsefeye sahip olması, teknolojik ve yeni kavramlara ilişkin bilgi edinme arzusu içinde olması gibi konuları içermektedir. Genel olarak turizm eğitimi ile ülke ve işletme kaynaklarını koruyacak, sevgi, saygı, ahlak ve toplumsal terbiye ile turistlere hizmet sunacak davranış biçimlerini oluşturmak amaçlanmaktadır (Atay ve

Yıldırım, 2008: 395). Ancak, turizm eğitimi olan kurum ve kuruluşların sayısının çokluğuna rağmen, sektördeki turizm eğitimi almamış insanların istihdamı turizm eğitimine olan bakış açısını olumsuz olarak etkilemektedir. Turizm eğitimi özellikle üniversite düzeyindeki öğrenciler için sektör tecrübesinden ziyade eğitimsel bir zorunluluk haline gelmeye başlamıştır. Bu durum yüksek öğretimde turizm eğitimi konusunda sorunlara yol açmaktadır. Bu nedenle, turizm eğitimi ile ilgili yüksek öğretimdeki sorunlara değinmek faydalı olacaktır.

Yüksek Öğretimde Turizm Eğitimi Sorunları

Türkiye, Yüksek Öğretimde turizm eğitimi konusunda önemli yatırımları yapmış bir ülkedir. Ancak, üniversiteler arasındaki farklılıklar ve eğitim müfredatlarının aynı olmaması bazı sorunlara yol açabilmektedir. Denetleme konusunda kendi başına karar verme yetisi bulunan üniversiteler, uygulama eksiklikleri ile turizm sektörüne nitelikli personel yetiştirmekte zorlanmaktadır. Bununla birlikte turizm sektörünün istihdam edeceği öğrencilerde istediği en önemli nitelik yabancı dil bilgisidir. Ancak gerek altyapı eksiklikleri gerekse üniversitelerde turizm alanında uzmanlaşmış yabancı dil hocalarının eksikliği, öğrencilerin beklenen yabancı dil bilgisine sahip olmadan mezun olmasına neden olmaktadır. Bu durum sonucunda, üniversitelerin gerek iki yıllık gerekse dört yıllık turizm bölümlerinden mezun olan öğrencileri sektörde bekledikleri işleri bulamamaktadır. Öğrencilerin iş tatmin düzeylerinin azalması da üniversite düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin azalmasına yol açmaktadır.

Turizmin üniversitelerde eğitiminde birçok sorun ile karşılaşmak mümkündür. Bu durumun azaltılması ve sorunların çözülmesi hem turizm sektörü hem de turizm eğitimi alan öğrenciler açısından önem arz etmektedir. Turizm ile ilgili akademik çalışmalar yapan akademisyenler ve sektör temsilcileri bu konu hakkında görüşlerini ortaya koymaktadır. Sektörün beklentisini karşılayacak lisans eğitiminin sağlanabilmesi, sektördeki işletmelerin karlılığını doğrudan etkilemektedir. Ayrıca, daha iyi şartlarda iş bulma düşüncesinde olan öğrencilerin de eğitimlerini sektörün beklentisine göre alabilmesi, işe girme ve işlerinde yükselebilmeye gibi kolaylıklar sağlayacaktır. Bu konuda yapılmış olan çalışmalarda turizm eğitiminin yüksek öğretimdeki genel sorunlarından bazılarını aşağıdaki gibi sıralayabilir (İlkin ve Dinçer, 1991: 82):

- Turizm uygulamaları sırasında yasal dayanağı olmayan uygulamalar olması,
- Yüksek öğretimde turizm eğitiminde koordinasyon eksikliği görülmektedir,
- Yabancı dil bilgisi yeterli olarak verilememektedir,
- Staj imkanları ve süreleri yetersiz kalmaktadır,
- Stajların denetlenememesi,
- Eğitim araç ve gereçlerinde yaşanan eksiklikler, öğrencilerin donanımlarında eksikliklere yol açmaktadır,
- Ders müfredatlarının teorik ağırlıklı olması, uygulamaların az olması,
- Nitelikli öğretim elemanı açığı,
- Öğrenci kontenjanlarının fazla tutulması,
- Eğitim kurumlarının turistik destinasyonlardan uzak olması.

Turizm eğitimlerine ilişkin sorunların yüksek öğretimde devam etmesinin en temel sebeplerinden biri de sektör ile üniversiteler arasındaki işbirliğinin stajyer durumlarından öte gitmemesidir. Bununla birlikte bazı araştırmacılar tarafından geçmişte ve günümüzde üniversitelerde yaşanan turizm eğitimleri sorunları ortaya konmuştur. Ortaya çıkarılan bu sorunlar aşağıda maddeler halinde verilmektedir (Timur, 1992; Boyacı, 1992; Avcıkurt ve Karaman, 2002; Gürdal, 2002; Tuna, 2002; İlban ve Köstekli, 2012; Gürdoğan ve Atabey, 2012):

- Öğrencilere uygulama alanı sunulmaması,
- Ders programlarının yanlışlıkları,
- Eğitim konularının uygulamadan eksik işletme konuları olması,
- Yabancı dil bilgisi için dil laboratuvarı eksikliği,
- Uygulama otellerinin düzensizliği ve etkin kullanılmaması,
- Yasal konularda uygulama eksikliği,
- Yüksek öğretimde eğitim veren kurum sayısının artması ile ters orantılı eğitim ve hocaların niteliğinin azalması,
- Sektörle işbirliği eksikliği nedeni ile sektörden uzak öğrenci yetiştirme,
- Eğitim süresinin uzunluğu nedeni ile staj yeri bulma sorunu,
- Stajyerleri denetleyememe,
- Turizm sezonu bitmeden okulların başlaması ve sektör personel ararken okulların devam etmesi.

Bununla birlikte Aksu ve Bucak (2012) yapmış oldukları mesleki turizm eğitimi adlı çalışmalarında, yüksek öğretim düzeyinde önlisans ve lisans öğrencilerine yönelik olarak verilen eğitimlerin kalite sorunları olduğunu belirtmektedir. Turizm sektörüne uygun nitelikte eğitimlerin verilmesi gerektiğini ve eğitimlerin kalitesinin artırılması gerektiğini ifade etmektedirler. Turizm eğitimi veren lisans ve önlisans kurumları sayısının artması ile turizm planlama ve politikasında, turizm sektörü ile turizm eğitimi veren kurumları arasındaki işbirliğinde, turizm eğitimlerinin koordinasyonunda ve eğitim alan personelin yasal hakları ile ilgili olarak sorunlar ortaya çıkmıştır (Türkeri, 2014: 6). Ayrıca, turizm ile ilgili yüksek öğretim kurumlarının aceleci ve kaynaklar yetersizken açılması sorunlar oluşturmakta ve günümüzde halen bu sorunlar devam etmektedir. Yüksek öğretim kurumlarının nitelik açısından sorunlar yaşaması ve yetersizlikleri nedeni ile turizm sektörünün istediği nitelikli insan kaynağı ile alt yapı donanımına sahip öğrencileri yetiştirmekte zorlanması, günümüz turizm eğitiminin önemli sorunları arasındadır (Kozak, 2009: 9).

Turizm eğitimi ile ilgili olarak lisans ve önlisans düzeyinde yaşanan en büyük sorunlardan birisi de yetersiz kadro yapılarıdır. Eğitim kurumlarının kadro yapılarında ya sayı olarak yetersizlikler ya da turizm eğitimi almamış öğretim elemanları görülmektedir. Bununla birlikte, okullarda yabancı dil bilgisi eğitimi verecek alt yapı imkanlarının yetersizliği, uygulama derslerinin azlığı ya da niteliğinin düşük olması ve turizm sektörü yöneticileri ile iletişim eksiklikleri turizm eğitiminin mevcut sorunları arasında gösterilmektedir (Ünlüönen ve Boylu, 2005: 25). Araştırmacılar tarafından belirtilen sorunlar geçmişte de günümüzde de aynı şekilde devam etmektedir. Bu sorunlar turizm eğitimi alan öğrencilerin donanımlarında eksikliğe ve sektöre olan güvensizliğe yol açmaktadır. Bununla birlikte turizm alanında alınan eğitimler, öğrencilerin turizm eğitimi konusunda da şüphelerini ortaya çıkarmaktadır. Turizm alanında eğitim alan öğrencilerin turizm eğitimi ile ilgili zihinlerindeki düşüncelerin ortaya çıkarılması yukarıda belirtilmiş olan sorunlara yönelik olarak çözüm önerilerini üretme de kolaylık sağlayacaktır. Bununla birlikte sektöre olan güven duygusunu da inşa etmede yarar sağlayacaktır.

ARAŞTIRMANIN ANALİZİ

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma ile turizmde lisans eğitimi alan üniversite öğrencilerinin turizm eğitimi ile ilgili zihinlerinde oluşan algılamalarının tespit edilmesi, turizm eğitimi kavramı hakkında bilgi düzeylerinin neler olduğunun ortaya konulması amaçlanmaktadır. Turizm alanında eğitim alan

lisans öğrencilerinin turizm sektörü hakkındaki görüşleri hakkında da fikir sahibi olunması hedeflenmektedir.

Veriler sonucunda elde edilen bilgiler, üniversite öğrencilerinin turizm eğitime bakış açısını değerlendirmek, turizm eğitimi ile ilgili zihinlerindeki sorunları ortaya çıkarmak ve turizm eğitimi müfredatlarının şekillenmesi açısından önem arz etmektedir. Turizm sektörü hakkında öğrencilerin kurdukları cevap kelimeler ile turizm eğitimi arasında ilişki kurulması amaçlanmıştır. Turizmde lisans öğrencilerinin turizm eğitimi hakkındaki düşünceleri üzerine kelime ilişkilendirme testi yöntemi ile ölçülen bir çalışma olmaması, araştırmaya özgünlük bakımından değer katmaktadır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Giresun Üniversitesinde turizm alanında eğitim alan lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Giresun Üniversitesinde lisans eğitimi sadece Bulancak Kadir Karabaş Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunda, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Bölümünde verilmektedir. Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Bölümünde 2018 yılı verilerine göre 390 kayıtlı öğrenci görülmektedir (YÖK, 2019). Bu öğrencilerden 250'si sürekli olarak okula devam etmekte, 90 öğrenci ise okullarını uzattıkları için sadece sınav zamanları okula gelmektedir. Araştırma da 196 öğrenciye kelime ilişkilendirme testi anketi yapılmıştır. Örneklemenin evreni temsil yeteneğinde bilimsel çalışmalarda genel olarak Sekeran (1992: 253) çalışması temel alınmaktadır. Bu çalışmada, evren büyüklüğünün 100.000 ile 1.000.000 arasında kişiden oluşuyorsa, örneklem için 384 kişi yeterli olarak ifade edilmektedir. Araştırmanın örneklemindeki öğrenci sayısının evrenin temsili için yeterli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın Uygulanması

Araştırma da öğrencilere kelime ilişkilendirme testi için anket uygulanmıştır. Turizmde eğitimi anahtar kavram olarak seçilmiştir. Uygulama yapılmadan önce, öğrencilere kelime ilişkilendirme testine yönelik açıklamalar yapılmış ve turizm eğitimi ile ilgili cevap kelimelerini yazmaları için 60 saniye süre tanınmıştır. Hızlı bir şekilde ankete cevap vermelerini istenmesinin nedeni, anahtar kavram ile ilgili olarak zihinlerindeki ilk algılamaları öğrenmek ve çevredeki arkadaşlarından etkilenmelerini önlemek amaçlıdır. Uygulama sırasında, "Turizm Eğitimi" bir sayfa içinde 5 kez alt alta sıralanmıştır. Alt alta 5 kez yazılmasının nedeni ise öğrencilerin zincirleme cevap verme riskini önlemek amacıyla yapılmaktadır (Polat, 2013: 104). Ankette öğrencilerin cinsiyet durumları, daha önce turizm sektöründe çalışıp çalışmadıkları, sınıfları ve üniversiteden önce turizm eğitimi alıp almadıklarına dair demografik sorularda yer almaktadır. Kelime ilişkilendirme testi ile algılamaları ölçmeye yarayan anket örneği aşağıda tablo-1'de verilmektedir.

Tablo 1. Kelime İlişkilendirme Testi Anket Örneği

Aşağıda verilen kelimeyi gördüğünüzde aklınıza gelen kelimeleri yanlarındaki boşluklara yazınız. Kelimeleri yazmak için 60 saniyeniz vardır.	
Turizm Eğitimi	
Turizm Eğitimi	
Turizm Eğitimi	
Turizm Eğitimi	
Turizm Eğitimi	
Örnek Cümle	

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma da yöntem olarak kelime ilişki testi ile öğrencilerin demografik bilgilerinin analiz edilmesi için SPSS 22 programı kullanılmıştır. Kelime ilişkilendirme testi, ortaya çıkacak algılama sonuçlarını ölçmek amacıyla yapılmaktadır (Polat, 2013: 101). Kelime ilişkilendirme testi, “öğrencilerin bilinçlerinde yer etmiş olan bilgilerin ve kavramların algılamalarını, aralarındaki ilişkileri, ortaya çıkan bu ilişkilerin anlam derecelerini ve yeterlilik düzeylerini belirlemeye çalışan ölçme ve değerlendirme” yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Işıklı, vd., 2011: 52). Kelime ilişkilendirme testi, anahtar kelimenin öğrenciler için ne ifade ettiğinin sözlü veya yazılı formda istenmesidir. Anketlerden elde edilen cevap kelimeler incelenerek, frekans tablosu oluşturulmaktadır. Bu kelimeler sayılarak, kavram ağları ile aralarındaki ilişkiler tespit edilmekte ve öğrencilerin zihinsel algılamaları açıklanmaya çalışılmaktadır (Ay, 2011: 1571). İnsanların uzun süreli hafızalarındaki kavramlar arasındaki ilişkinin ve bilgi ağının yeterli olup olmadığını tespit etmek kelime ilişkilendirme testi yöntemi kullanılmaktadır (Bahar ve Özatlı, 2003: 76). Elde edilecek veriler ile belirlenen kavramların sadece doğru olduğunun anlaşılıp anlaşılmadığı değil, oluşan durumların ve insanların düşüncelerini anlamaya çalışmak için uygulanmaktadır (Çardak, 2009: 140). Kelime ilişkilendirme testlerinde bağımsız kavramlar, öğrencilerin düşünce yapılarını ve bu yapılarıdaki kelimeler ve de kavramlar arasındaki ilişkileri belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu kelime ve kavramlarla ilgili algılamalar arasındaki bağların durumunu anlamak amacıyla en sık kullanılan yöntemlerden biri olarak gösterilmektedir (Ekici ve Kurt, 2014: 274). Kelime ilişkilendirme testi genel olarak fen bilimleri eğitimi alanında kullanılsa da; son yıllarda sosyal bilimler alanında da uygulanmaya başlanan önemli bir yöntemidir.

Araştırmanın Bulguları

Araştırma sürecinde ilk olarak öğrencilerin cinsiyet durumu, sınıfları, daha önce turizmde çalışıp çalışmadıkları ve üniversiteye gelemeden önce turizm eğitimi alıp almadıklarına ilişkin demografik bilgilerin elde edilmiştir. Demografik bilgilere ait veriler tablo-2’de verilmektedir.

Tablo 2. Demografik Veriler

Değişken	Seçenek	n	f (%)
Cinsiyet	Kadın	79	40,30612
	Erkek	117	59,69388
Sınıf	1. Sınıf	22	11,22449
	2. Sınıf	67	34,18367
	3. Sınıf	71	36,22449
	4. Sınıf	36	18,36735
Turizm Sektöründe Çalışma Durumu	Evet	139	70,91837
	Hayır	57	29,08163
Lise Turizm Eğitimi	Evet	92	46,93878
	Hayır	95	48,46939
	Yanıtız	9	4,591837
TOPLAM		196 KİŞİ	%100

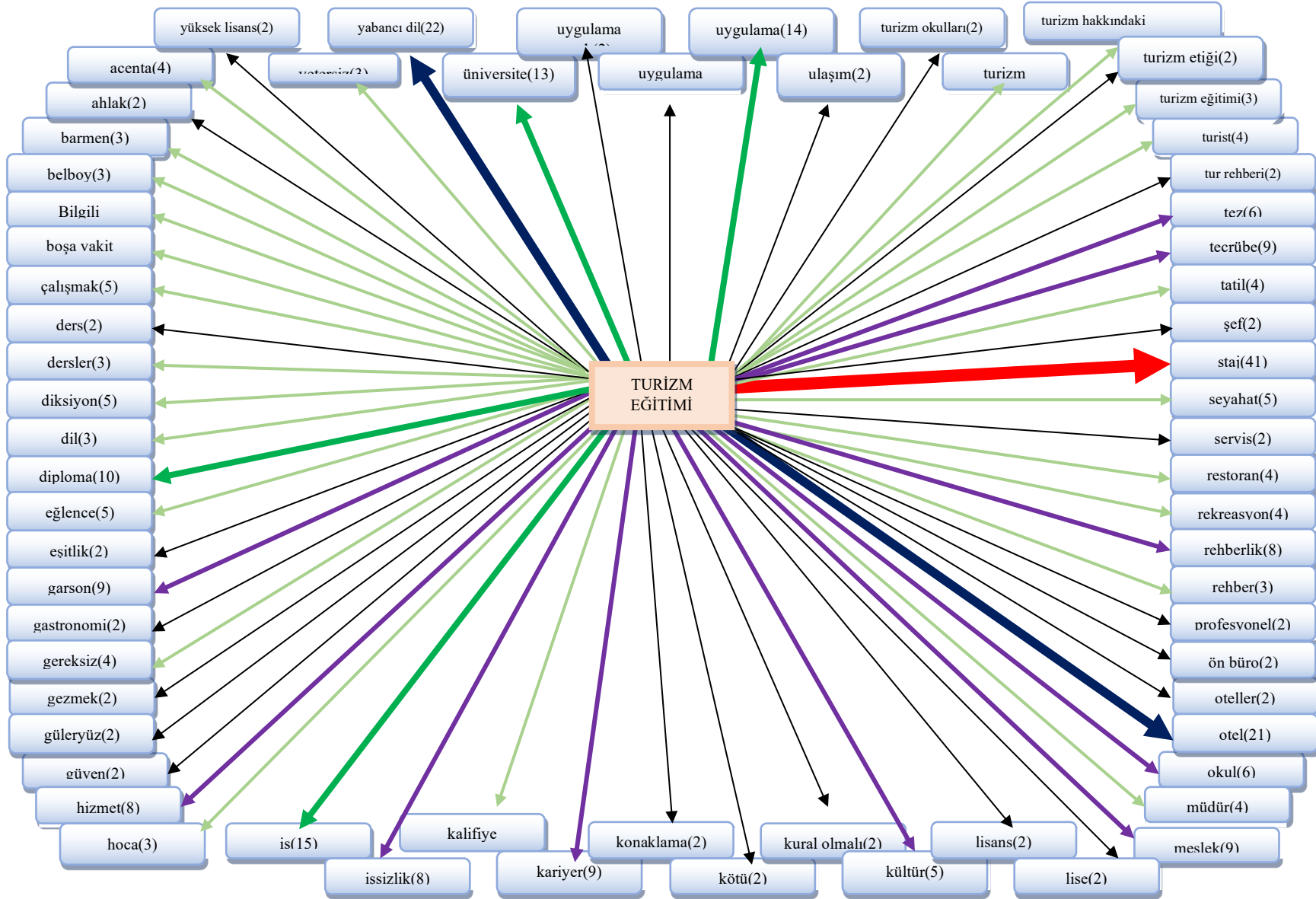
Tablo 2’de elde edilen bilgilere göre, erkek öğrencilerin sayısı kız öğrencilerin sayısından fazladır. Üçüncü ve ikinci sınıftan katılım daha fazla olurken, dördüncü ve birinci sınıftan katılım daha az olmuştur. Öğrencilerin %70 oranında önemli bir kısmı turizm sektöründe çalıştığını görülmektedir. Bununla birlikte, öğrencilerden 95’i lise eğitimlerinde turizm alanında

olmadıklarını ifade etmiştir. Bu da çalışma konusu bakımından önemli bir veri olarak kabul edilebilir. Öğrencilerin turizm eğitimine lise eğitimleri sonrasında karar verdiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Demografik bulguların sunulmasının ardından kelime ilişkilendirme testi ile öğrencilerin anahtar kavram olan “turizm eğitimi” kavramına verdikleri cevap kelimelerden oluşan frekans analizi yapılmıştır. Turizm eğitimi anahtar kavramına ilişkin öğrenciler tarafından cevap kelimeler toplam 589 olarak belirlenmiştir. Bu cevap kelimelerden 302’si turizm eğitimi ile ilişkili olan kelimelerden oluşmaktadır. Öğrencilere sorulan 5’li turizmde iş etiği anketinde boş bırakılan cevap kelime sayısı ise 175 olmuştur. Öğrencilerin bazılarının cevap kelimelere 5 adet kelime yazmadıkları tespit edilmiştir. Kelime sayısının çok olmasından dolayı bütün frekans tablosu verilmemiştir. Sadece 3 ve üzeri olan cevap kelimeleri gösteren frekans analizi tablo-3’de verilmiştir.

Tablo 3. Kelime İlişkilendirme Frekans Tablosu

acenta(4)	garson(9)	okul(6)	turist(4)
barmen(3)	gereksiz(4)	otel(21)	turizm eğitimi(3)
belboy(3)	hizmet(8)	rehber(3)	müdür(4)
bilgili personel(3)	hoca(3)	rehberlik(8)	turizm lisesi(4)
boşa vakit kaybı(3)	iş(15)	rekreasyon(4)	uygulama(14)
çalışmak(5)	işsizlik(8)	restoran(4)	üniversite(13)
dersler(3)	kalifiye eleman(3)	seyahat(5)	yabancı dil(22)
diksiyon(5)	kariyer(9)	staj(41)	yetersiz(3)
dil(3)	kültür(5)	tatil(4)	diploma(10)
eğlence(5)	meslek(9)	tecrübe(9)	tez(6)
Turizm Eğitimi Kavramıyla İlişkilendirilen Toplam Kelime Sayısı: 302			
Elde Edilen Kelimelerin Tekrar Edilme Sayısı: 589 Boş bırakılan Kelime Sayısı: 175			

Kelimelerin sayımı ile oluşturulan kelimelerden oluşturulan frekans analizi tablosu incelendiğinde, en dikkat çekici cevap kelimenin “staj” olduğu görülmektedir. Öğrencilerin turizm eğitimi kavramını doğrudan staj ile ilişkilendirmeleri, turizm eğitimi algılarında staj konusunun önemini göstermektedir. Bununla birlikte, otel, yabancı dil ve uygulama cevap kelimeleri de önemli olarak elde edilen diğer cevap kelimelerdir. Turizm eğitimi ile otellerin, yabancı dil beklentisinin ve uygulama konusunun önemli olduğu görülmektedir. Bir başka önemli ifade de öğrencilerin turizm eğitimi anahtar kavramına “diploma” cevabını vermiş olmalarıdır. Bu durum öğrencilerin turizm alanında eğitimlerini sektörle ilgili olarak değil sadece diploma almak için bir lisans eğitimi almak gibi gördükleri sonucu ile ifade edilebilir. Frekans analizi sonuçlarında diğer bir dikkat çeken sonuç ise öğrencilerin turizm eğitimi kavramına işsizlik, garson, belboy, barmen ve vakit kaybı gibi cevaplar vermesidir. Bazı öğrencilerin turizm eğitimine olan bakış açılarının olumsuz olduğu görülmektedir. Öğrencilerin turizm eğitiminden beklentilerinin düşük olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Cevap kelimelerden tek olanlarda turizm eğitimine olan güvensizlik algıları görülmektedir. Turizmde verilen lisans düzeyinde eğitimler ile ilgili olarak öğrencilerin zihinlerinde şüpheler olduğu ve gelecekle ilgili beklentilerinin düşük olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm eğitimi anahtar kavramına verdikleri cevap kelimelerin gösterildiği kavram ağı haritası şekil 2’de gösterilmektedir. Kavram ağı haritasında tek cümlelere ait cevap kelimeler gösterilememektedir. Bunun nedeni, kavram ağı haritasında gösterilecek alan bulunmamasıdır. Şeklin sayfaya yapılandırılmasında tekli kelimelerin gösterilmesi ise mümkün olmamaktadır.

Şekil 2. Turizm Eğitimi Kavram Ağı Haritası

Turizm eğitimi ile ilgili Şekil 2’de verilen kavram ağı haritasında turizm eğitimi ile kuvvetli ilişki içinde olan kelimeler için kalın oklar gösterilmiştir. Daha zayıf ilişkilerde ince oklar ile ilişkiler belirtilmiştir. Tüm cevap kelimelerin 589 adet olduğu düşünüldüğünde turizm eğitimi ile ilgili olarak öğrencilerin algılarında düşünceler olduğu ve bunları ifade ettikleri görülmektedir. Bununla birlikte her öğrenciden 5 adet turizm eğitimi ile ilgili kelime istenmiş olmasına rağmen, 175 kelime boş bırakılmıştır. Bu durum bazı öğrencilerin turizm eğitimi konusunda algılarında yeterli sözcük kuramadıklarını ya da turizm eğitimini ifade edecek sözcüklerde zorlandıklarını göstermektedir.

Öğrencilerden elde edilen veriler doğrultusunda ortaya çıkan kavram ağı haritasında, ağırlıklı olarak turizm eğitimi kavramı ile ilişkilendiren başlıca kelimeler “diploma, staj, uygulama, üniversite, garson, yabancı dil, meslek” olarak belirlenmiştir. Öğrenci algılarında turizm eğitiminin bir meslek olarak görülmesi ile birlikte yabancı dil eğitimi ve diploma almaya yönelik olduğu görülmektedir. En çok tekrar edilen kelimenin ise “staj” olduğu ve öğrenci algılarında stajyerliğin önemli bir yere sahip olduğu anlaşılmaktadır. Kelime ilişkilendirme testi ile oluşturulan kavram ağları öğrencilerin zihinlerinde oluşturdukları algıların ortaya çıkartılmasını ve düşünce yapılarında belirtilen anahtar kavrama ilişkin tepkilerini anlamaya yönelik olarak yapılmaktadır (Keskin ve Örgün, 2015: 35).

Kavram ağları ile belirlenen ilişkiler, öğrencilerin kısa sürede cevap vermesi ve zihinlerinde anahtar kavrama ilişkileri kurması bakımından önemli bir yöntem olarak görülmektedir. Öğrencilerin anahtar kavrama ilişkin tekrarladıkları kelimeler frekans tablosu ile oluşturularak, en önemli algılamalar kavram ağı haritaları ile ortaya çıkarılmaktadır. Kavram ağı haritaları ile algılamadaki bağlantılar çok daha net ve açık şekilde ortaya konulmaktadır (Tokcan ve Yiğiter, 2017: 121). Bu yöntemle amaç, öğrencilerin zihinlerindeki algılar ile anahtar kavram arasındaki ilişkileri ortaya çıkarmaktır. En sık tekrarlanan kelimeler öğrenci algılarındaki düşüncelerini ortaya koymakla birlikte, anahtar kavram ile ilişki durumu frekans analizi sonucunda belirlenmektedir. Bu yöntem ile öğrencilerin hem anahtar kavram ile ilgili bilinç düzeyleri ortaya çıkarılmakta hem de anahtar kavramla ilişkili zihinsel tespitler ortaya çıkarılmaktadır (Doğan vd., 2018: 168).

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Turizm sektörüne istihdam yaratması hedeflenen turizm eğitimlerinin hem sektör hem de öğrenciler açısından önemli bir yeri vardır. Turizm eğitimini iyi alan öğrencilerin donanımlarını arttırmaları sektörde istihdam edilmelerini kolaylaştıracaktır. Üniversitelerde lisans eğitimi alan öğrencilerin sektöre bakış açısının tespit edilmesi ve aldıkları eğitim hakkındaki fikirlerinin öğrenilmesi gelecekleri hakkındaki fikirlerini de tespit etmeyi sağlayacaktır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler, öğrencilerin zihinlerinde turizm eğitimi ile ilgili olarak özellikle staj konusunu ilişkilendirdiklerini göstermiştir. Bu sonuç, turizm eğitimi ile staj yapacakları turizm işletmelerini özdeşleştirdikleri sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Diğer bir önemli sonuçta, turizm eğitimi algılarında turizmdeki işletmeler, görevler ve turizm sektörü ile ilişkilendirmiş olmalarıdır. Turizm eğitimi ile sektör arasındaki bağ kurmuş olmaları turizm eğitiminin gerekli olduğunu düşündükleri sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Öğrencilerin zihinlerinde 302 cevap kelimesi ile turizm eğitimi ile ilişkili sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuç, öğrencilerin turizm eğitimi konusunda bilinç düzeylerinin yüksek olduğunu ifade etmektedir.

Bununla birlikte, turizm eğitimlerini kariyer, yabancı dil, kültür, iş, meslek, tecrübe ve üniversite gibi cevap kelimeler ile ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu cevap kelimeler öğrencilerin turizm eğitimine karşı olumlu algıları olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin gelecekleri

açısından turizm eğitimi aldıkları algısında oldukları sonucu ortaya çıkmıştır. Olumlu sonuçlarla birlikte, öğrencilerden turizm eğitimi konusunda olumsuz cevap kelimeler verildiği belirlenmiştir. Lisans eğitimi alan turizm öğrencilerin, turizm eğitimlerinin gereksiz, zaman kaybı, işsizlik, diploma ve kötü gibi cevap kelimeler ile ifade ettikleri belirlenmiştir. Bu cevap kelimeleri ile turizm eğitimleri hakkında güvensizliklerini ve sadece diploma amacı ile turizm eğitimi aldıkları sonucu ortaya çıkmaktadır. Elde edilen veriler sonucunda lisans eğitimi alan turizm öğrencilerinin, turizm eğitimi konusunda bilinçli bir algılama gösterdikleri kabul edilebilir. Turizm eğitimini bir kısım öğrencinin bilinçli olarak tercih ettiği diğer kısım öğrencinin ise diploma amaçlı olarak tercih ettikleri ifade edilebilir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin hem turizm eğitimlerine hem de sektöre olan güvensizlikleri görülmektedir. Turizm eğitimi öğrencilerin birçoğunun bilinçli cevaplar verdiği ve mesleki hayatlarında ve de staj konusunda eğitimlerinin önemli olduğunu belirttikleri görülmektedir. Bununla birlikte, turizm eğitimi konusunda güven eksikliği ve bilinç düzeyi düşük öğrencilerin ise turizm eğitimini eğlence, gezi, seyahat gibi ilgisiz kelimeler ile ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Turizm öğrencilerinin turizm eğitimi ve mesleklerine bakış açılarına ilişkin Üzümcü ve arkadaşları (2015) tarafından yapılmış olan çalışma da öğrencilerin eğitimleri hakkında olumsuz yargıları olmadığı ve geleceklere ilişkin beklentilerine yönelik olarak en önemli unsurun ücret olduğu sonucuna ulaşımlardır. Turizm eğitimi almalarının ilk nedeninin daha yüksek ücret beklentisi olduğu tespit edilmiştir. Bir başka benzer çalışma da ise, Türker ve arkadaşları (2016), lisans eğitimi alan turizm öğrencilerin turizm sektörüne yönelik olarak algılamalarını tespit etmeye çalışmıştır. Bu çalışma sonuçlarına göre öğrencilerin turizm eğitimi alma nedenlerinde en önemli faktörün turizmdeki çalışma koşullarının kendilerine göre olması ortaya çıkmıştır. Öğrenciler turizm eğitimini çalışma koşullarının kendi karakter yapılarına uygun olduğu için seçtiğini ifade etmiştir. Benzer başka bir çalışma da ise Güzel ve arkadaşları (2014), turizm eğitimi alan lisans öğrencilerinin kariyer algılarını belirlemeye çalışmıştır. Bu çalışma sonucunda öğrencilerin turizm eğitimi seçmelerinde en önemli sebebin yabancı dil bilgisini geliştirmek ve daha iyi pozisyonlarda mesleğe başlamak sonucu elde edilmiştir.

Yukarıdaki benzer çalışmalardan da görüleceği üzere lisans veya önlisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin, turizm eğitimi alma hedeflerindeki temel kriterler benzerlik göstermekle birlikte önem derecesine göre değişimler görülebilmektedir. Bu çalışma sonucunda, araştırma da elde edilen bilgilere göre lisans eğitimi alan turizm öğrenciler için turizm sektörü ve turizm eğitimi ile ilgili aşağıda ifade edilen öneriler sunulabilir.

- Turizm eğitimlerinin sektörün istek ve ihtiyaçlarına göre yeniden modernize edilmesi gerekir,
- Turizm öğrencilerinin geleceklere ilişkin eğitimin önemi ve kendilerini nasıl geliştireceklerine yönelik bilgiler sunulabilir. Böylelikle toplumun turizm eğitimindeki olumsuz algısının öğrenciler üzerindeki olumsuz etkisi de kırılmış olacaktır,
- Toplumun turizm sektörü ile ilgili bilgi düzeyinin arttırılmasına yönelik çalışmalar yapılarak, turizmin ciddi ve önemli bir sektör olduğunun, ülke ekonomileri için vazgeçilmez bir yerinin ve istihdama katkısının bilgilendirici yöntemlerle anlatılması gerekmektedir. Bu sayede turizm eğitimi alan öğrenci sayısının artması ve gereken saygınlığın elde edilmesi sağlanabilecektir,
- Öğrencilerin turizm eğitimi konusunda güven sorunlarının araştırılması, azalan öğrenci sayısına da çözüm olabilir,
- Turizm eğitimlerinin sürekli olarak iyileştirilmesi ve uygulama derslerinin çok daha fazla olduğu ders müfredatlarının yapılması gerekmektedir. Sektör

- yöneticileri ile sürekli iletişim halinde olunarak, öğrencilerin kariyer kaygılarının eğitimleri sırasında azaltılmasına yardımcı olunması uygun olacaktır,
- Turizm eğitimlerinde uygulama ve yabancı dil öğretme konusunda daha etkin yöntemler kullanılması, öğrencilerin iş bulma konusunda donanımlarını arttıracaktır. Özellikle yabancı dil konusunda gerekirse hazırlık sınıfları açılması olumlu sonuçlar verecektir,
  - Üniversitelerde eğitim veren turizm okullarının sayısının fazlalığı hem öğrenci sayısının azalmasına hem eğitimlerin fiziksel imkanlarının yetersizliğine hem de öğretim elemanlarının nitelik durumuna olumsuz etki etmektedir. Her üniversite de turizm eğitimi veren okulların turistik alanlara yakın yerlerde birleştirilerek azaltılması uygun olacaktır.
  - Turizm üniversite öğrencilerinin önemli bir kısmının turizm lisesi çıkışlı olmaması, turizm eğitiminde yetersiz kalmalarına ve turizm sektörüne güvensizliklerine yol açmaktadır. Bu sorunun giderilmesi için turizm lisesi dışında tercih yapıp turizmde lisans eğitimi kazanan öğrencilerin, ilk yıllarında turizm sektörü ve eğitimi ile ilgili farklı bir müfredat hazırlanması bu güvensizliği ortadan kaldırılabılır,
  - Üniversiteler ile turizm sektörü yöneticilerinin turizm eğitimi konusunda işbirliği yapması ve koordineli olarak çalışması gerekmektedir. Sektör ve üniversite işbirliğinin az olması turizm eğitiminin niteliğini düşüren en önemli sorunlardan biridir.

Turizmde lisans eğitimi ile turizm sektörü arasında istihdam konusunda önemli bir ilişki olmak zorundadır. Ancak, lisans eğitimi kurumlarının sayısının fazlalığı, nitelikli personel ve fiziksel şartları sağlamadaki zorluklar lisans eğitimi vermekte olan üniversite birimleri ile turizm sektörü arasındaki ilişkinin zayıf olmasına neden olmaktadır. Bu sebep nedeniyle, turizm işletmeleri üniversite birimlerinin birçoğunu stajyer bulunacak kurumlar olarak görmektedir. Öğrencileri kendi işletmeleri içinde yetiştirmeye çalışmaktadır. Ancak, bu durum öğrencilerin zaman ve ücret açısından kaybına yol açmaktadır. Bu nedenle, turizm eğitiminin öğrencilerin niteliklerini ve donanımlarını arttıracak şekilde düzenlenmesi ve de uygulama imkanlarını arttırarak, sektörün istediği deneyime sahip personelleri yetiştirmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Aksu, M. ve Bucak, T. (2012). Mesleki turizm eğitimi. *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4, 2: 7-18.
- Atay, L. ve Yıldırım, H. (2008). Lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin profili ve tercihlerine yönelik bir araştırma, *IV. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, ss: 394-408.
- Avcıkurt, C. ve Karaman, S. (2002). Lisans eğitimi veren turizm okullarının ders programları karşılaştırması. Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü, *Turizm Eğitimi Konferans-Workshop*, 11-13 Aralık, Ankara, ss: 53-65.
- Ay, M. (2011). Conceptual frameworks of university students regarding accounting. *African Journal of Business Management*, 5(5): 1570-1577.
- Bahar, M. ve Özatlı, S. (2003). Kelime iletişim testi yöntemi ile lise 1. Sınıf öğrencilerinin canlıların temel bileşenleri konusundaki bilişsel yapılarının araştırılması. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(2): 75-85.
- Çardak, O. (2009). The determination of the knowledge level of science students on energy flow

- through a word association test. *Energy Education Science and Technology*, 1(1): 139-155.
- Doğan, S., Yücel, G. M. ve Güngör, O. (2018). Turizm Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyal Medyaya Yönelik Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığıyla İncelenmesi, *Turizm Akademik Dergisi*, 5 (1): 166-176.
- Ekici, G. ve Kurt, H. (2014). Öğretmen adaylarının aids kavramı konusundaki bilişsel yapıları: bağımsız kelime ilişkilendirme testi örneği. *TSA*, 18, 3: 267-306.
- Boyacı, C. (1992). Üniversite düzeyinde turizm eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında öğretim elemanı yetiştirme sorunları ve çözüm önerileri. Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü., *Turizm Eğitimi Konferans-Workshop*, 9-11 Aralık, Ankara, ss: 121-123.
- Gürdal, M. (2002). Türkiye’de meslek turizm eğitiminin yapısal analizi, okullaşma- eğitimin kalitesi-staj-istihdam sorunları ve çözüm önerileri, Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayını, *Turizm Eğitimi Konferans-Workshop*, 11-13 Aralık 2002, Ankara, ss: 391-400.
- Gürdoğan, A. ve Atabey, S. (2012). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin staj sorunları ve stajdan beklentileri: ortaca örneği. Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü, *Turizm Eğitimi Konferans-Workshop*, 17-19 Ekim, Ankara, ss: 234-247.
- Güzel, T., Akdağ, G., Güler, O., ve Şener, S. (2014). Turizm eğitimi alan öğrencilerin turizmde kariyer algılamaları: Çanakkale, Mersin ve Kıbrıs’ ta bir araştırma, 3. *Ulusal Doğu Akdeniz Sempozyumu*, Mersin, ss: 176-187.
- Hacıoğlu, N., Kaşlı, M., Şahin, S, Tetik, N. (2008). *Türkiye’de turizm eğitimi*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Işıklı, H. (2001). *İnternet Alan isimleri sistemi markalar ve alan isimleri arasındaki ilişki*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayın ve Temsil Dairesi Başkanlığı Yayın ve Basım Şube Müdürlüğü.
- İlban, M. O. ve Köstekli, E. (2012). Turizm eğitiminde yaşanan sorunların öğrencilerin okullarına olan bağlılık düzeylerine ve okul devam niyetlerine etkileri. Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü, *Turizm Eğitimi Konferans, Workshop*, 17-19 Ekim, Ankara, ss: 199-213.
- İlkin, A., ve Dinçer, M. Z. (1991). Turizm Kesiminin Türk Ekonomisindeki Yeri ve Önemi, Ankara: No: 217, TOBB Yayınları.
- Keskin, E. ve Örgün, E. (2015). Kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla sürdürülebilir turizm olgusunun kavramsal analizi: Ürgüp örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3/1: 30-40.
- Kızılırmak, İ. (2000). Yüksekokulların turizm ve otelcilik programlarının turizm sektörünün beklentileri doğrultusunda değerlendirilmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, 147: 54-60.
- Kozak Akoğlan, M. (2009). Akademik turizm eğitimi üzerine bir durum analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İLKE)*, 22: 1-20.
- Mısırlı, İ. (2002). Turizm sektöründe meslek standartları ve mesleki belgelendirme sistemi. *Anatolia Turizm Araştırma Dergisi*, 13, 1: 39-55.
- Olalı, H. (1973). *Turizm Eğitim ve Öğretimi*, İktisadi Coğrafya ve Turizm Enstitüsü Konferansları, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, İstanbul: Güler Matbaası.

- Polat, G. (2013). Determination of the cognitive structures of year secondary school students through word association test techniques. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 7, 1: 97-120.
- Sekaran, U. (1992). Research methods for business: a skill building approach, Second Edition, USA: John Wiley & Sons.
- Tezcan, M. (1996). *Eğitim sosyolojisi*, Ankara: Feryal Matbaası.
- Timur, A. (1992). Türkiye’de turizm eğitiminin yapısı, uygulanan politikalar ve sonuçları. *Turizm Eğitimi Konferansı-Workshop*. Yorum Basım Yayın, Ankara, ss: 47-53.
- Tokcan, H. ve Yiter, E. (2017). 5. Sınıf öğrencilerinin doğal afetlere ilişkin bilişsel yapılarının kelime ilişkilendirme testi (kit) aracılığıyla incelenmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1): 115-129.
- Tuna, M. (2002). Turizm işletmeciliği ve otelcilik alanında eğitim veren MYO’nun sorunlarına ilişkin bir araştırma. Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Genel Müdürlüğü, *Turizm Eğitimi Konferansı-Workshop*, 11-13 Aralık, Ankara, ss: 43-52.
- Turker, N. ve Uçar, M. (2016). Turizm eğitimi alan öğrencilerin turizm sektörü algıları: karabük üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (2): 311-333.
- Türkeri, İ. (2014). Yükseköğretim düzeyinde turizm eğitiminin özel nitelikli sorunları ve çözüm önerileri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3, 4: 1-14.
- Ünlüönen, K. (2000). Turizm işletmeciliği öğretmenlik programlarının öğrenci beklentileri ve algılamaları açısından değerlendirilmesi, *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitimi Fakültesi Dergisi*, 3: 218-238.
- Ünlüönen, K. ve Boylu, Y. (2005). Türkiye’de yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimindeki gelişmelerin değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 12: 11-32.
- Üzümcü, T.P., Alyakut, Ö. ve Günsel, A. (2015). Turizm eğitimi alan öğrencilerin, mesleğin geleceğine ilişkin bakış açıları, *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute* , 18, 33: 179-199.
- YÖK. (2019). *Bulancak KK Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Bölümü Öğrenci Sayıları*. <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans.php?y=104510232>. (Erişim Tarihi: 30.05.2019).